

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Євгенія НОВАК
2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма **Декоративне мистецтво та ремесла**

Спеціальність: **ВЗ Декоративне мистецтво та ремесла**

Галузь знань: **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Мова навчання **українська**

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Професійна майстерність**» складена відповідно до освітньо-професійної програми «**Декоративне мистецтво та ремесла**» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Розробники: Жаворонкова Мирослава Іллівна – доцент, Заслужений майстер народної творчості України

Кротова Тетяна Федорівна – професор кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, доктор мистецтвознавства

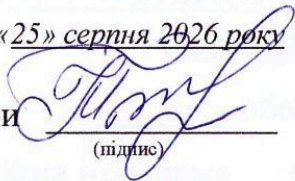
Викладач що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Кротова Тетяна Федорівна – професор кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, доктор мистецтвознавства

Погоджено з гарантом ОП **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**
(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 1 від «25» серпня 2026 року

Завідувач кафедри **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**
(підпис)

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол № 1 від « 27 » серпня 2026 року

Голова методичної ради **Оксана ГАЛУНКА**
(підпис)

Навчальна дисципліна **«Професійна майстерність»** є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми «Декоративне мистецтво та ремесла» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Предметом її вивчення є практичне оволодіння різними художніми та декоративно-ужитковими техніками, розвиток навичок експериментування з матеріалами, формами та методами, а також засвоєння прийомів моделювання і створення предметних виробів.

Мета навчальної дисципліни «Професійна майстерність» є основою фахової підготовки майбутнього магістра декоративного мистецтва та ремесел. Він ґрунтується на послідовному оволодінні техніками і прийомами роботи з різними матеріалами, що дозволяє студентам розвивати креативність, експериментувати, моделювати та створювати предметні вироби. Система навчальних завдань передбачає поступовий перехід від простих вправ до комплексних творчих проєктів, що допомагає здобувачам освіти у майбутньому вирішувати будь-які завдання, пов'язані з художньо-практичною діяльністю.

Пререквізити: Засвоєння навчальної дисципліни **«Професійна майстерність»** передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок, отриманих під час вивчення дисциплін: «Рисунок», «Композиція», «Живопис», «Рисунок». Ефективність опанування значно підвищують такі курси, як «Актуальність і перспективи декоративного мистецтва та ремесел Буковини», «Інформаційно-комунікативні технології у мистецтві», «Техніки декоративного мистецтва».

Результати навчання:

- ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК5. Здатність розробляти та керувати проєктами.
- ЗК6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- СК1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.
- СК2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
- СК3. Здатність використовувати знання та практичні навички з сценографії з метою найвиразнішого розкриття концепції і змісту драматичного твору та його художнього втілення.

- СК5. Здатність забезпечити захист інтелектуальної власності на твори декоративного мистецтва.
- СК6. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.
- СК9. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт декоративного мистецтва.
- ПРН1. Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського декоративного мистецтва.
- ПРН2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.
- ПРН3. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).
- ПРН4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
- ПРН5. Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі декоративного мистецтва.
- ПРН7. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.
- ПРН8. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.
- ПРН9. Володіти базовими методиками захисту інтелектуальної власності; застосовувати правила оформлення прав інтелектуальної власності.
- ПРН10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем декоративного мистецтва, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.
- ПРН11. Володіти знаннями до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменів культурно-мистецьких процесів.
- ПРН12. Представляти результати діяльності у науковому та професійному середовищі в Україні та у міжнародному професійному середовищі.
- ПРН13. Вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, представляти результати діяльності у вітчизняному та зарубіжному науковому і професійному середовищі.
- ПРН14. Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; дотримуватися принципів академічної доброчесності; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у мистецьку практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези.
- ПРН15. Планувати професійну діяльність у сфері декоративного мистецтва відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1,2	6.5	195		54			141		екзамен

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лекц.	практ.	лаб.	інд.	срс
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Створення готових декоративних виробів, ансамблів чи комплектів у різних напрямках мистецтва.						
Тема 1. Накопичення аналогів та прототипів.	15		5			10
Тема 2. Складання технологічної карти.	20		5			15
Тема 3. Підготовка матеріалів та обладнання.	20		5			15
Тема 4. Розробка концепції авторського декоративного виробу. Створити ескіз авторського декоративного виробу, який поєднає традиційні та сучасні елементи.	20		5			15
Тема 5. Оздоблення та фінальне завершення виробу.	20		5			15
Разом за ЗМ1	95		25			70
Змістовий модуль 2. Ансамбль творів з тематичним навантаженням на основі національної спадщини.						
Тема 1. Характерні особливості форми декоративних виробів	25		10			15
Тема 2.	25		9			16

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

Виправлення помилок та практичності у першому модулі.						
Тема 3. Робота над індивідуальним авторським виробом прикладного мистецтва.	25		5			20
Тема 4. Завершальний етап авторського твору. Підбиття підсумків.	25		5			20
Разом за ЗМ 2	100		29			71
Усього годин	195		54			141

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання/завдання)
1	Складання технологічної карти 1. <i>Структура технологічної карти виробу.</i> 2. <i>Послідовність операцій та їх логічний взаємозв'язок.</i> 3. <i>Вибір інструментів та технік відповідно до задуму.</i>
2	Підготовка матеріалів та обладнання 1. <i>Вибір основного та допоміжного матеріалу.</i> 2. <i>Характеристика сучасних і традиційних матеріалів.</i> 3. <i>Підготовка робочого місця, безпека праці.</i>
3	Створити ескіз торського декоративного виробу, який поєднує традиційні та сучасні елементи 1. <i>Концептуалізація ідеї: від задуму до художнього образу.</i> 2. <i>Поєднання традиційних мотивів і сучасних тенденцій.</i> 3. <i>Презентація концепції в усній та візуальній формах.</i> 4. <i>Художнє моделювання форми та декору.</i> 5. <i>Використання комп'ютерних програм і ручної графіки.</i> <i>Проблема стилізації та інновацій у декоративному мистецтві.</i>
4	Оздоблення та фінальне завершення виробу 1. <i>Техніки декоративного оздоблення (інкрустація, розпис, тиснення тощо).</i> 2. <i>Фінальна обробка поверхні та захист виробу.</i>

	3. <i>Критерії художньої довершеності.</i>
5	Характерні особливості форми декоративних виробів 1. <i>Форма як художній і функціональний чинник.</i> 2. <i>Традиційні й сучасні інтерпретації форми. Роль пропорцій, масштабу та стилізації.</i>
6	Виправлення помилок та практичності у першому модулі. 1. <i>Аналіз і корекція виконаних етапів роботи.</i> 2. <i>Типові помилки у процесі створення декоративних виробів.</i> 3. <i>Принципи удосконалення та повторного виконання.</i>
7	Робота над індивідуальним авторським виробом прикладного мистецтва 1. <i>Вибір напрямку авторського проєкту.</i> 2. <i>Розробка власної технології виготовлення.</i> <i>Самостійна практична реалізація виробу.</i>
8	Завершальний етап авторського твору. Підбиття підсумків 1. <i>Презентація готового виробу.</i> 2. <i>Аргументація художньо-образного та технологічного рішення.</i> 3. <i>Колективне обговорення та оцінювання.</i>

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.
1	Накопичення аналогів та прототипів	Пошук і відбір зразків декоративних виробів у музейних каталогах, онлайн-бібліотеках та архівах. Оформлення альбому аналогів.	15
2	Складання технологічної карти	Опрацювання літератури та відеоматеріалів щодо технологій обробки матеріалів. Самостійне складання пробної технологічної карти.	15
3	Підготовка матеріалів та обладнання	Дослідження фізико-художніх властивостей обраного матеріалу. Підготовка опису інструментів та правил безпеки.	15
4	Розробка концепції авторського декоративного виробу	Написання концептуальної пояснювальної записки Підбір візуальних матеріалів для майбутнього ескізу. Виконання серії начерків вручну та у графічних редакторах. Аналіз різних варіантів.	15
5	Оздоблення та	Вивчення технік оздоблення (на основі джерел та майстер-класів). Виконання пробних вправ на допоміжних матеріалах..	15

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

	фінальне завершення виробу		
6	Характерні особливості форми декоративних виробів	Порівняльний аналіз традиційних і сучасних форм. Створення схематичних таблиць пропорцій і стилізацій.	15
7	Виправлення помилок та практичність у першому модулі	Самоаналіз власних робіт та підготовка звіту з виявленням помилок. Розробка плану їх усунення.	15
8	Робота над індивідуальним авторським виробом	Підготовка власного проєкту: вибір напрямку, складання технологічної карти, підбір матеріалів.	16
9	Завершальний етап авторського твору. Підбиття підсумків	Підготовка мультимедійної презентації та письмової рефлексії щодо виконаної роботи.	20

Контроль виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання проводиться в рамках модульного контролю відповідно до тем змістових модулів. Бали за цю роботу входять у загальну кількість балів за конкретний модуль

Методи навчання

Система контролю та оцінювання

методи контролю

- ✓ **усне опитування** на практичних заняттях (фронтальне або індивідуальне) для перевірки теоретичних знань про матеріали, техніки та історію декоративного мистецтва;
- ✓ **письмовий контроль** у формі есе, рефератів, конспектів, термінологічних диктантів або самостійних аналітичних записок, що стосуються аналізу традиційних і сучасних прикладів декоративного мистецтва;
- ✓ **тестовий контроль** (за потреби) у системі Moodle – для перевірки базових знань про техніки, матеріали, естетичні поняття та історію декоративного мистецтва;

- ✓ **рубіжний контроль** — письмові або автоматизовані контрольні роботи після завершення змістових модулів, що включають аналіз практичних проєктів і творчих рішень студентів.

Сучасні форми поточного контролю

- ✓ **творчий перегляд (review)** — оцінювання ескізів, композиційних пошуків, орнаментальних розробок та моделей;
- ✓ **портфоліо** — систематичне накопичення та оцінювання результатів творчої й дослідницької роботи;
- ✓ **проєктний контроль** — поетапне оцінювання виконання авторського проєкту;
- ✓ **презентація творчого проєкту** — представлення та аргументація власного художнього рішення;
- ✓ **пітчінг проєкту** — коротка презентація концепції, ідеї та художнього задуму;
- ✓ **цифрове портфоліо** — представлення творчих напрацювань у цифровому форматі;
- ✓ **peer-review (взаємооцінювання)** — аналіз та обговорення творчих робіт здобувачами;
- ✓ **самооцінювання (self-assessment)** — рефлексивний аналіз власної роботи та визначення напрямів її вдосконалення;
- ✓ **онлайн-тестування** — перевірка теоретичних знань з композиції, орнаменту, історії та технологій декоративного мистецтва;
- ✓ **кейс-аналіз** — аналіз конкретних зразків буковинської вишивки, народного костюма та сучасних дизайнерських рішень;
- ✓ **скетчбук / творчий щоденник** — фіксація пошукових ескізів, спостережень, ідей та етапів формування художнього рішення;
- ✓ **презентація проміжних результатів** — контроль окремих етапів підготовки кваліфікаційної роботи.

форми контролю

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

- ✓ **екзамен у формі презентації авторського виробу**, аргументація художнього і технологічного рішення, оцінювання творчого підходу, стилізації та інноваційних рішень (максимально – 40 балів).

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)									Кількість балів (залікова/екзаменаційна робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
6	6	6	6	6	5	5	10	10		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Що означає поняття «професійна майстерність» у сфері декоративного та образотворчого мистецтва?
2. Які основні складові професійної майстерності художника?
3. Як розвиток технічних навичок впливає на рівень творчої майстерності?
4. Яку роль відіграє художнє мислення у професійному розвитку?
5. Як поєднання традиційних і сучасних методів впливає на майстерність?

6. Які етапи формування професійних компетентностей у художника можна виділити?
7. Які фактори сприяють підвищенню рівня професійної майстерності?
8. Як аналіз аналогів і прототипів допомагає вдосконалювати професійні навички?
9. Чому важливо дотримуватися послідовності у виконанні професійних завдань?
10. Як критична оцінка власної роботи впливає на розвиток майстерності?
11. Які способи вдосконалення техніки та стилю є найбільш ефективними?
12. Як практика і експериментування сприяють розвитку професійних навичок?
13. Які аспекти художньої діяльності потребують постійного самовдосконалення?
14. Як міждисциплінарні знання впливають на професійну майстерність?
15. Яким чином професійна етика і відповідальність формують майстерність у художника?

Зарахування результатів неформальної освіти

У межах поточного контролю до рейтингу здобувача вищої освіти можуть зараховуватися додаткові бали за результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, за умови наявності відповідного сертифіката, свідоцтва або іншого документа, що підтверджує їх здобуття. Зазначені результати мають відповідати змісту та/або тематиці навчальної дисципліни.

Визнання та зарахування результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, здійснюється відповідно до **«Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»**.

https://media.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf?_gl=1*_1rmid27*_ga*MTUwMjIxMDQzMS4xNzA3NDk2Mjk5*_ga_Q6273NZQ6Z*czE3ODg3NjU2MzAk bzEwNDQkZzEkdDE3ODg3NjkxNTckajYwJGwwJGgw ;

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище

Рекомендована література:

основна

1. Кара-Васильєва Т. **Історія української вишивки**. Київ : Мистецтво, 2008.
2. Булгакова-Ситник Л., Лозинський Т. **Буковинські жіночі сорочки**. Львів, 2017.
3. **Історія декоративного мистецтва України** : у 5 т. / гол. ред. Г. Скрипник. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України.
4. **Українське народне мистецтво** : альбоми та наукові видання з декоративного мистецтва. Київ : Мистецтво.
5. **Декоративне мистецтво України** : словник. Київ : Родовід.
6. **Український народний костюм** : традиції та сучасність. Київ : Мистецтво.
7. **Орнамент українського народного мистецтва** : навчальні та наукові матеріали. Київ.
8. **Народні художні промисли України** : навчальні та довідкові видання. Київ.
9. **Художній текстиль України** : наукові та мистецтвознавчі дослідження. Київ.
10. **Декоративно-прикладне мистецтво Буковини** : наукові, альбомні та музейні видання. Чернівці.

додаткова (допоміжна).

1. Матеріали з історії та теорії українського ткацтва і килимарства.
2. Наукові дослідження з художнього текстилю та гобелена.
3. Видання з української народної кераміки та гончарства.
4. Дослідження з художнього різьблення по дереву та декоративної обробки деревини.
5. Видання з художньої обробки металу та ювелірного мистецтва України.
6. Дослідження з писанкарства та декоративного розпису.
7. Наукові праці з українського народного костюма та етнотекстилю.
8. Сучасні дослідження з орнаменту, композиції та колористики в декоративному мистецтві.
9. Публікації про сучасну інтерпретацію традиційного декоративного мистецтва України.
10. Матеріали наукових конференцій та фахових видань зі спеціальності «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Інформаційні ресурси

1. **Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського** — електронний каталог, бази даних, цифрові колекції та ресурси з історії українського мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, етнографії та культури України.
2. **Електронна бібліотека «Культура України»** — цифрові матеріали з історії культури, декоративно-прикладного мистецтва, народних художніх промислів та етнографії.
3. **Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України** — наукові публікації, монографії, збірники та електронна бібліотека з декоративного, народного та професійного мистецтва.
4. **Національний музей українського народного декоративного мистецтва** — електронні матеріали та музейні колекції з вишивки, ткацтва, килимарства, кераміки, художнього дерева, писанкарства та інших видів народного мистецтва.
5. **Енциклопедія Сучасної України** — довідкові матеріали з історії та теорії декоративно-ужиткового мистецтва, народних художніх промислів, окремих видів декоративного мистецтва та творчості митців.
6. **Електронні каталоги та цифрові колекції українських музеїв** — джерела для вивчення автентичних зразків народного костюма, вишивки, ткацтва, кераміки, художнього металу, дерева та інших видів декоративного мистецтва.
7. **Наукові фахові видання з мистецтвознавства та декоративного мистецтва** — сучасні дослідження з композиції, орнаменту, етнодизайну, художнього текстилю, народного костюма та трансформації традиційного мистецтва.
8. **Колективна монографія «Декоративне мистецтво України: народне і професійне, історія і сучасність, теоретичне осмислення» (2025)** — сучасне фундаментальне джерело для вивчення вишивки, кераміки, витинанки, текстилю, гобелена, фарфору та інших напрямів декоративного мистецтва України.
9. **Міжнародні цифрові мистецькі колекції та музейні бази даних** — для порівняльного аналізу традиційного і сучасного декоративного мистецтва, орнаменту, текстилю та дизайну.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriiia-fedkovycha/>
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriiia-fedkovycha/>
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriiia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenyymi-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriiia-fedkovycha/>

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.